

Número 1 / Any 1
Festes de Gràcia 2001

“Jo us informo si a mi
m’informen.”

A aquest número:

- 1** Butlletí de l'actualitat de la Colla. El Drac ens explica el projecte.
- 2** Una mica d'història. Una breu introducció als primers anys del Drac.
- 2** Les actuacions passades. Breu resum de les actuacions.
- 2** Les properes actuacions. Convocatòria d'actuacions previstes.
- 3** La Campana. L'espai de les altres colles graciènques.
- 4** Les Altres Bèsties. La Malèfica del Coll ens presenta en **Gaudiamus**.

Associació Cultural
Colla del Drac de Gràcia

Visiteu el nostre web:
<http://club.telepolis.com/dracgracia>

E-mail:
dracgracia@mentamail.net

Drac de Gràcia Actual?

Butlletí informatiu de la colla.

Però què hi trobarem?

El Drac

Hola a tots! Aquestes festes, i amb aquestes línies, inaugurarem un nou servei periòdic de la Colla. L'anomenem **Drac de Gràcia Actual?** L'objectiu d'aquest butlletí és mantenir-vos informats del que va succeir *entre i dins* les nostres actuacions.

Perquè aquest nom? Perquè volem ser humils i som conscients que tenir informació actualitzada per editar serà ben difícil. Per això, intentarem que en un inici la periodicitat sigui semestral i ens plantegem fer un butlletí de recordatori del passat immediat i una previsió del futur proper.

El projecte

L'idea és que en aquest **Drac de Gràcia Actual?** apareguin aquells fets i aquelles anècdotes que no queden recollides als arxius de la Colla;

Volem -naturalment- fer-nos conèixer al barri i volem conèixer-lo millor.

Som ambiciosos i pretenem que serveixi com a un nou fòrum d'expressió de les Colles Tradicionals del Districte. Així, en aquest primer número hi trobarem l'agenda propera de les Colles i una entrevista a la nostra Colla veïna i fillola: el **Gaudiamus** de la Malèfica del Coll.

Però hi haurà més coses...

Coneixerem les actuacions que es preparen

A **Drac de Gràcia Actual?** trobarem un espai on us avançaré les convocatòries ja acordades i us informarem d'aquelles possibles actuacions que encara són a l'aire.

Festes, foc i Gràcia

Haurà informació sobre el que ha passat i passarà a Gràcia properament. Les festes, *les colles tradicionals* i la gent del barri seran presents a **Drac de Gràcia Actual?**.

Novetats a internet

Us informarem de les novetats que s'hagin publicat al nostre web i us aconsellarem sobre les pàgines més interessants que trobem navegant.

Entrevistes

Perquè no? Coneixerem les opinions de gent interessant i sabrem més secrets dels membres de la Colla.

Entreteniments i fotografies

Acumularem en imatges un petit arxiu de les millors imatges de la temporada i gaudireu amb els meus jocs i acudits.

Una mica d'història

Només una mica...

Xavier Aldavert

Sabem que el drac havia format part de la representació de la batalla de Sant Miquel i els àngels contra Lucifer i els diables, en l'entremès de l'infern dins de la processó del Corpus. Les tropes diabòliques portaven el drac perquè ajudés a la brega. Primer es perdé la visió de la batalla amb l'escenografia de l'infern, restant només els diables i el drac, separats i sense cap connexió. Avui subsisteixen en alguns llocs els diables i en altres el drac, com en alguns ambdues coses, però sense mantenir els dos entremesos cap relació. Tanmateix, la seva pervivència va més lligada a la festa major que no pas a la festa del Corpus, a excepció de la ciutat de Berga.

La Figura del Drac de Gràcia nasqué l'any 1981 a partir d'un concurs públic per al disseny d'un drac per a la Vila de Gràcia. Aquesta iniciativa va sortir de l'àrea de Cultura del Consell Municipal del Districte i es materialitzà a l'hivern d'aquest mateix any, amb la creació d'un concurs de disseny per a la construcció del Drac.

El perquè d'aquesta iniciativa fou que la Vila de Gràcia s'afegís a la nombrosa llista de llocs on els dracs i tenen una presència viva.

L'admissió de projectes va quedar tancada al 30 de març de 1981 i va guanyar el concurs en Nèstor Pellicer, que deia que el seu projecte era el d'un Drac, més o menys característic, una màquina de fer focs d'artifici, sons i músiques, en el que a l'extrem de la cua hi ha una petita reproducció d'una de les campanes del Campanar de Gràcia que en bellugar-se anirà tocant.

Però va ser el Sr. Cardona de "El Ingenio", qui va construir i va donar vida al nostre Drac. El Drac és construït a partir d'una carcassa de fusta, sobre la qual es va modelar el cos de cartró-pedra. Està suportat per dues persones i el seu pes original total era de 150 quilos. Té una llargària de 3 metres, una alçada de 3 metres i 1,20 metres d'amplada.

La colla realitzà la seva primera sortida el 15 d'agost de 1982 durant les festes de la Vila. D'aquests primers anys podem destacar la nostra participació a: Festa petita de Gavà (1982) Festes de la Mare de Déu de la Cinta a Tortosa (1984-1985) Festa Major de Xàtiva (1986) Trobada de Dracs de Barcelona (1987) Festes de la Mercè de Barcelona, Festes Majors de: Tordera, St. Feliu de Llobregat i Papiol. Batejos dels Dracs del Turó de la Peira, de Martorell de Sarrià i dels Gegants de Sta. Coloma de Cervelló. També hem participat a altres actes com és la presentació de les Olimpíades de Barcelona a Seül (Parc Güell) i a l'acte d'agermanament de dues ciutats, Barcelona-Albertville (Val d'Isère 1988).

Si més no, per avui ja n'hi ha prou d'història! Fins la propera revista que parlarem dels anys 90.

LES DADES DEL DRAC DE GRÀCIA

- **Mides:** 3,20 m. de llarg; 1'20 m. d'ample; 3 m. d'alt.
- **Pes:** 120 quilos.
- **Materials:** Cartró-pedra i estructura interior de fusta.
- **Punts de foc:** 4 punts a la boca.
- **Disseny:** Nèstor Pellicer.
- **Constructors:** "El Ingenio".

L'autor de l'article i la Núria gaudint de la Nit de l'Esport de Gràcia 2000

Les actuacions passades (2001).

La primera actuació de l'any va ser el 27 de gener a la **Festa de Sant Antoni de Sa Pobla a Gràcia**. Vam començar la temporada jugant a casa, encara que semblava que estàvem a Sa Pobla: Xeremeiers, ximbombes i jotes per una nit farcida de sobrassades, butifarrons i foguerons.

Després van seguir la actuació a les festes Decenals de la Candela 2001 a Valls, el cercavila en motiu del dia de la Dona Treballadora, l'aniversari del Drac de Mataró, la Mostra d'Entitats de Gràcia...

Les properes actuacions

Les de les Festes de Gràcia...

Agost:

- Dia 15 (09:00 h.): Matinades (10:30 h.) Seguici Autoritats (12:30 h.): Cercavila (18:00 h.): III Trobada de la Cultura Popular
- Dia 21 (22:00h): Correfoc

I les de la Mercè...

Setembre: Cavalcada, Correfoc...

La Campana

Albert Colomé

Si busquem el mot *campana* a un diccionari antic, d'aquells que tenien els nostres avis, podem trobar definicions tan anacròniques com:

"Instrumento de metal, en forma de copa, que suena herido por el badajo, y sirve principalmente en los templos para convocar a los fieles. || Cualquiera cosa que tiene alguna semejanza de campana."

Deixant de banda que el diccionari del meu avi és en castellà. Podem apreciar que el diccionari tenia una certa tendència confessional i que, com és natural, pressuposava que hi havia gent que no sabia que era una campana però que sabia quina forma tenia o que sabia, més que sobradament, què era un "badajo".

Què en pensaria en Mike Oldfield per les seves "Tubular Bells"?

Però sortosament tenim altres recursos. Aquí teniu una definició nova, amb l'etimologia del mot i en la que ja se'ns descriu quina forma té una campana:

"[s. XIV; del ll. td. campana, íd. abreviació de vasa campana 'vasos de Campània' regió d'on provenia el bronze de més bona qualitat]

Instrument de percussió, de metall, en forma de vas rodó, d'amplària creixent devers la boca, que va suspès boca avall i sona quan les parets són percutides per un batall a l'interior o per un martell a l'exterior."

Quina conclusió en traiem? Que tinc un diccionari millor que el del meu avi i que *per nassos* hem de saber que és un batall. Però jo no recordo que ens ho expliquessin a Barri Sesam...

La campana té un *pes específic* molt important dins la Colla del Drac. I mai millor dit: la "campaneta", de bronze, pesa prop de 20 Kg i s'agafa amb una ma. Del batall penja una veta de color vermell que permet amb la ma lliure colpejar l'interior de la campana. La funció de la campana és advertir a la gent de dins del Drac que la pirotècnia ja està encesa donant el senyal per

començar a moure'l sense perill per ningú.

No s'acaba aquí la relació del Drac i les campanes. Penjant de la part més alta de la cua, l'animalet en té una de petiteta que repica durant el ball.

Però perquè tant d'embolic amb les campanes? Molt senzill: Com que el carilló del campanar de la Plaça Rius i Taulet és el símbol de la Vila de Gràcia hem cregut que aquest serà un bon títol per una secció que servirà perquè les entitats tradicionals de la Vila ens expliquin quines són les seves properes activitats. D'aquesta forma el mot *campana* pren connotacions d'instrument de comunicació.

Aquestes són les agendas que hem rebut de les Colles:

Bastoners de Gràcia

Agost:
Dia 15: Gràcia (matí)
Dia 15: Gràcia (tarda)

Setembre:
Dia 16: Centelles (matí)
Dia 23: Casc Antic (matí)
Dia 24: Rambles (tarda)

Octubre:
Dia 6: Diada Bastonera a Gràcia

Castellers de la Vila De Gràcia

Agost:
Dia 18 (21:00 h.): Pça Rius i Taulet:
Diada de Vigílies amb la Nova Muixeranga d'Algemésí.

Dia 19 (12:00 h.): Pça Rius i Taulet:
Trobada Castellera de festa Major Setembre:

Dia 9 (12:00 h.): Festa Major de Sabadell
Dia 11 (12:00 h.): Festa Major Camp de'n Grassot
Dia 14 (21:00 h.): Nit de l'Esport
Dia 23 (12:00 h.): Festa Major Sitges
Dia 24 (12:00 h.): La Mercè

Colla Vella de Gràcia - Diablers

Agost:
Dia 11: Castelldefels
Dies 15/21: Festes de Gràcia

Setembre:
A Sant Andreu.

Esbart Comtal, Bastoners de Barcelona.

Agost:
Dia 15: Festa Major de Gràcia:
Carrer Ciutat Real (08:00 h.)
Cercavila del Districte (12:00 h.)
Cercavila Federació de Carrers (tarda)
Passeig de St. Joan (nit) Festa amb col·laboració d'un grup búlgar

Setembre:
Dia 23: (11:00 h) Matí Bastoner de les Festes de La Mercè
Dia 24: (tarda) Cercavila de La Mercè

Geganters de Gràcia.

Agost:
Dia 12: Trobada Gegantera a Malgrat de Mar
Dia 15: Visita al Carrer Sant Agustí
Seguici de Festa Major
Cercavila de Festa Major
III Diada de la Cultura Popular
Dia 16: Aniversari dels Gegantons en Torradet i la Gresca

Setembre:
Dia 9: Trobada Gegantera de Sant Celoni
Dia 11: Baixada a Barcelona, ofrena floral
Dia 14: IV Nit de l'esport a Gràcia
Dia 15: Festa a la plaça Revolució
Dia 16: Trobada Gegantera a Gràcia-Sabadell

Dies 16-21:Exposició dels Gegants de la Coordinadora de geganters de Barcelona. MACBA

Dia 21: Cercavila inaugural de les Festes de la Mercè'2001

Dia 24: Seguici d'autoritats al Matí de Festa Major Mercè'2001

Dia 30:

Casament dels Gegants de la Barceloneta.

Cavalcada de la Mercè

Les Altres Bèsties

Malèfics I Gaudinians

Albert Musons

No sempre té un la sort de poder parlar tranquil·lament amb un "cabró major" al qual, a més a més, li agrada que l'anomenin així. I és que el càrrec de cap de colla de "La Malèfica del Coll" porta aparellat aquesta denominació. Avui ostenta tan alta distinció en *Santi Martínez-Iglesias*. Amb ell i amb l'*Oriol Rubies*, un altre dels membres de la Junta (els Diablots), hem repassat una estona la història, situació i perspectives d'aquesta colla de foc i la seva bèstia per excel·lència, el "Gaudiamus". Tot va començar, com tantes coses al nostre país, a partir d'un agrupament escolta.

Tal com recorden l'*Oriol* i el *Santi*, "El curs 1984-85 va néixer d'entre el grup de pioners de l'Agrupament Escolta Jaume Ier. del barri, la colla de Diablots del Coll. Primer, amb l'agrupament, teníem la seu a la parròquia del Coll. Continuant amb la història, l'any 1994 es produí la refundació de la colla, amb l'elaboració d'uns estatuts nous i la nostra desvinculació directe de l'agrupament. Finalment, l'any 1996 vàrem canviar el nom de la colla i ens batejàrem com "La Malèfica del Coll". Actualment mantenim com a seu oficial la mateixa del Jaume Ier., al carrer Lluís Bonifaç, encara que

sobretot fem servir els locals del Casal de Joves".

Fet i fet, doncs, porten uns setze anys d'activitat en el decurs dels quals han conegut tres indumentàries diabòliques. En una primera època el vestit era de tela de sac amb el dibuix d'un drac seragrafiat a l'esquena, "ens coneixien per la colla *Saimaza*, per allò de l'anunci del cafè", expliquen l'*Oriol* i el *Santi*. Més endavant es vestiren de negre amb el vol de color fúcsia, i actualment porten un *mono* groc, vermell i negre, la caputxa és negra i la capa també, amb l'anagrama de la Malefica gravat. Però com que no paren, ja estan preparant la que serà quarta indumentària de la colla. Una colla que, avui, compta amb una cinquantena de membres, nois aproximadament el 60% i noies el 40. Tenen una mitjana d'edat de 25 anys, la majoria són dels barris del Carmel i Gràcia, menys de la pròpia zona del Coll. i tenen 8 tabalers.

Arriba el "Gaudiamus"

Però la colla de diablots volgueren disposar, també, d'una bèstia. Primer, varen tenir al *Mariano*, "una cuca verda amb cara de bon jan", comenten l'*Oriol* i el *Santi*. Molt temps després, el juny de 1999, cristal·litzava una idea sorgida un parell d'anys abans i naixia el "Gaudiamus". "Vàrem col·locar bústies a diversos punts del barri, amb l'objectiu que la gent fes propostes de noms i, finalment, els diablots escollírem la denominació", expliquen els dos membres de junta, que afegeixen: "Hi hagué dos noms que quedaren com a més destacats, el que va guanyar i el del *Sr. Pinyol*, un veí molt popular del barri que cuidava de la Creueta abans de ser parc i on hi tenia una caseta".

Mirant cap al futur, els de la Malèfica estan molt il·lusionats que a la seva bèstia el "Gaudiamus", se la tingui en compte d'alguna manera en les celebracions de l'any Gaudí del 2002. I expliquen que "en general et criden més per actuacions del bestiar que dels diablots. Les colles de foc tendiran a una certa concentració". A part de les actuacions fixes del calendari festiu del districte, recorden especialment viatges a Reus, Galícia, Mallorca...i una actuació ben curiosa al Port Vell de Barcelona amb motiu d'un Congrés Internacional de Tai-Txi.

LES DADES DEL "GAUDIAMUS"

- **Mides:** 4'40 m. de llarg; 2'20 m. d'ample; 2'20 m. d'alt (amb la gent a dintre).
- **Pes:** 80 quilos.
- **Materials:** Fibra de vidre i estructura interior d'alumini.
- **Cost aproximat:** 900.000 ptes.
- **Constructora:** Dolors Sans, a partir d'una idea de la colla.

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL COLLA DEL DRAC DE GRÀCIA

Carrer Sant Marc 22
Barcelona 08024

Coordinació:
Albert Colomé
Albert Musons

Col·laboren en aquest número:
Xavier Aldavert

Fotografies:
Arxiu del Drac de Gràcia, arxiu de la Malèfica del Coll, Albert Colomé

Telèfons de contacte Drac de Gràcia:

Josep Ribé	93 217 19 51
Peppo	93 237 06 14
	667 61 24 59

Web: <http://club.telepolis.com/dracgracia>

WAP:
<http://wap.gsmspain.com/wapers/dracgracia>

E-mail: dracgracia@mentamail.net